

REDACTIA

Arad, Deal Ferenec-utca nr. 20.

ABONAMENTUL

Pentru Austro-Ungaria:
pe un an . . . 20 cor.
pe 1/2 an . . . 10 .
pe 1/4 an . . . 5 .
pe 1 lună . . . 2 .

Nr. 11 de Duminecă pe an
4 coroane.

Pentru România și străinătate
pe an 40 franco.

Manuscrise nu se înapoiază.

TRIBUNA POPORULUI

ADMINISTRAȚIA

Arad, Deal Ferenec-utca nr. 20

INSERȚIUNILE:

de un ștr. german: prima
dată 14 bani; a doua oară
12 bani; a treia oară 8 b.
de fiecare publicare.

Atât abonamentele, cât și
inserțiunile sunt a se plăti
înainte în Arad.

Telefon pentru oraș și comitat 502

Sortorii nefrancoate nu se primesc

„Infrățitii”

Nu știm, dacă la Sibiu și Brașov se va lua știre despre lupta zdravă ce am dat o Lună și Marți în casa comitatului nostru. Ar fi o chestie de lealitate să se ia. Pentru că Lună de zile, ba chiar ani întregi, îndeosebi confrății din Sibiu, ni-au prezentat ca **infrățitii** cu Ungurii! Din cauză că la banchetul de instalare din 1899 P. S. Să Episcopul *Popea*, într-un toast fect, știuse atât de plastic să formuleze programul politic al Românilor: *Suum quique!* — și se găsisse un fruntaș maghiar, contele *Tisza István*, care accentuase și el importanța mare a **înțelegerii** dintre Români și Unguri.

Întrucât am scris că dorim această **înțelegeră**, bunii frați s-au năpusit asupra noastră, ocărindu-ne rău pentru că ni-am fi — **infrățit** cu Ungurii. . . Și până acolo au mers cu patina, încât pentru a lovi în noi, s-au prins tovarășii, și **continuă** această tovarășie și azi, cu aceia dintre Români de p' aici, cari nici-odată n-au spriginit ci **totdeauna** au combătut partidul național. S-au legat tovarășii cu acești Români îndeosebi de când s'a deschis campania pentru îndeplinirea scaunului episcopesc. Li și vezurăm pe „autorizați” combatând, alături cu francmasonii, cu **șovinismii** cei mai incarnați și cu însuși guvernul țării, pe candidatul și apoi alesul episcop *Vasilie Mangra*, pe bărbatul a cărui alegere însuși organul comitatului suprem din Arad, la 30 Dec., o considera ca **însemnând învingerea spiritului național**. . .

Și a urmat neîntărirea lui *Vasilie Mangra*. A venit însuși *„Drapelul”* și a recunoscut că prin neîntărirea aceasta s'a isbit în **autonomia** noastră bisericească. . . Numai cei dela Sibiu și Brașov dau înainte pe corda veche, lăsând între cetitorii lor să se acrediteze svonul pe care atâta vreme l-au lațit, că Arădanii s'au dat cu Ungurii. . .

Când ne gândim însă că mai bine de doi ani ne-au tratat ca pe „trădători”, până s'au convins în urmă de nedreptatea ce o fac, drept să o spunem: e de înțeles că le vine greu să lase toate acușările, să recunoască și despre noi că ne facem datoria de Români.

Noi le răspundem însă cu — **fapte**. Și să ne arate severii noștri confrăți încă un comitat, în care lupta națională e așa de bine organizată și se da cu atâta barbație, ca la Arad. . . Și să ne spună dacă nu „trădătorii” de acum sunt șapte ani și „infrățitii” de până mai zilele trecute au dat luptă! Ori să ne arete dacă Hamsea și-a ridicat glasul pentru **drepturile limbii românești**? Sau să tagăduiască faptul, că înainte cu o lună și ceva „autorizații” n'au susținut alegerea francmasonului Beleş împotriva lui Dr. Suciu, și dacă nu Dr. Suciu a deschis Lumii țocul, ear' frații Beleş amândoi erau înveluiți în ceata sutelor de șovinisti cari strigau cu furie împotriva limbii românești! . . .

Și să ne arate confrății dela Sibiu și Brașov certificate de bună purtare românească, după-cum le arătam noi reproducând cum haita șovinista s'a sculat împotriva noastră.

Ni-e indiferent de altfel dacă frații dela Sibiu își vor reveni ori persistă să ne facă nedreptate. Pentru că noi toți am intrat și ducem lupta nu pentru a stoarce cuiva recunoștință, ci pentru a ne achita de cea mai slăbită datorie: datoria de a lupta cu toată puterea noastră pentru drepturile cuprinse în legea de naționalitate. Și dacă un moment am lăsat din intransigență și ne-am aretat cu prevenirea, am făcut-o pentru-ca cei din fruntea puterii să nu poată zice nici-odată că au cautat între Români, dar n'au găsit oameni de înțelegere. . . Ori-ce s'ar desfășura deci din lupta pornită Lumii

răspunderea o poartă cei dela putere, cari nu înțelegere cuată, ci vor să ne supună!

Vor afla deci acum și se vor convinge atât frații români geloși de drepturile naționale, cât și Ungurii cari caută supuși ear' nu tovarășii de luptă pentru binele patriei, că Arădanii da, s'ar **infrăți**: însă numai pe temelul legii, respectându-se legea de naționalitate. Nu abdică însă la nimic. Nici nu se vor speria de amenințările presei maghiare, după-cum nu s'au descurajat nici de nedreptățile ce le-au făcut — frații!

Russu Șirianu

Sfaturi frățesti. Confrății dela *„Cronica”* din București scriu un cald articol (numărul dela 17/30 c.) în care arată că **vrajba** dintre noi, cei supuși Ungurilor, numai strica ne poate. De acord.

Își exprimă apoi dorința ca **vrajba să înceteze, ceea-ce dorim și noi.**

Și termină:

„Să încerce fruntașii neamului a se înțelege între ei, și a rezolvi tot și toate chestiunile pendinți.

Asemenea trebuie cu o oră mai de vreme să se sfârșească cât mai curând **lăbura politică ce se face de români: unii pasiviști și alții activiști, ori toți pasiviști ori toți activiști, căci așa cum merg lucrurile astăzi, unii hăis și alții cea, căruța va sta pe loc, și din sbuciumul tragerii la dreapta și la stânga, proțapul ei se poate rupe și iată-o rămasă fără cărmă, așa că este pericol să se prăvălească din înălțimea unde au ridicat-o acei cari au creat-o.**

Amintim însă **confrăților noștri că numai dela 1892 încoace Români sunt toți — pasiviști. Până atunci cei din Ungaria au susținut activitatea în vederea intrării în Dietă. . . Mai putem deci inaugura politica aceasta: noi ac-**

tiviști ear frații din Ardeal pasiviști până ce nu se va șterge și în Ardeal — censul.

Răul nu residă deci în faptul că unii suntem activiști ear alții pasiviști. Ci vorba-i ca **activiști și pasiviști să fie bine înțeleși în privința rolului fiecărei tabere.**

Președinte al Reichstagului, după-cum se telegrafează din Berlin, a fost ales tot contele Ballestrem, cu 195 voturi contra St. Ballestrem, demisionare din cauză că ajunsese în coalisiune cu o parte a parlamentului. El atacaseră rău îndeosebi socialismul.

Restabilirea adevărului.

Pentru a seduce opinia publică maghiară, un ziar local spunea că pe vremea când la Caraș-Severin și în Arad comite suprem era *Tabajdy*, cunoscutul pașă, Românilor nu li-a fost permis să vorbească românește și nici s'au condus în Caraș-Severin românește **protocolarele**

Afirmația aceasta este **inexactă. Adevărat că Tabajdy când a presidiat prima congregație în Lugoj, a încercat să înăbușe limba românească. Chiar în prima și a congregației, după cum ne afirmă amicul nostru D. Tomici care a luat parte la acele lupte, Românii au scos din arhivă acte și au dorit îndată nu numai dreptul, dar și uzul limbii române. Așa apoi însuși Tabajdy în ședința de după aceeași a ordonat ca protomotarul să repete și românește enunțările și decisiunile.**

Ear d'atunci nimeni n'a mai îndrăznit în congregația dela Lugoj să se atîngă de drepturile limbii românești, ci până în ziua de azi ea a rămas limbă **protocolară și raportul vicispaulului se tipărește și în limba românească.**

Acesta-i adevărul.

Și așa trebuie să se facă și la Arad, ori le place șovinistilor ori nu!

George Baritiu și amicii săi.

— **Correspondență.** —

(Urmare).

10.

București, 7 Februarie 1838.

Domnule și frate,

Scrisoarea Domnii tale dela 20 Ian. m'a umplut de o bucurie, care cu atât a fost mai mare cu cât a fost mai neașteptată. Nădăjduesc că începutul acesta va întina între noi o **correspondență** pe care o doresc din toată inima. Sunt Român și Transilvănean și am datorii netăgăduite de a cunoaște starea țării aceleia, pe care o pot afla totdeauna dela Dumniata.

În scrisoarea adresată către mine te minunezi de înălțările noastre de aici; ne ferești că traim într-un stat cu oare-care existență a sa politică și dai dreptate sporurilor ce es în toată vremea din opiniriile noastre. Crede-mă însă că echo face mai mare șgomot decât însuși sunetul. Nu zic că nu facem ceva; dar nu cu chipul acela cu care se aude și cu folosul acela ce se așteaptă de toți Români bine gânditori. Rugina grecismului nu s'a șters încă; golomania împărătește cu un schiptru de fer; literatură română n'are adoratori decât pe tinerimea care se formează acum prin școale: așadar ori-ce producție literară întâmpină pedecă sau e zadarnică, ori, în sfârșit, n'are nici o cinstă. Cu toate acestea tot ese, tot se face câte ceva pentru-că se găsesc entusiaști sau zeloși care își jertesc și puna și vieța lucrând pentru a

grăbi viitorul acela slăvit la care trebuie să ajungă posteritatea, căci de noi s'a trecut!).

Dumniata plângi pentru **pedecă** aceea fatală, care vă oprește a ceti producțiile literare de aici și pe noi ne lipsește de plăcerea cea sentimentală că lucrăm pentru toată românia! Vina o aruncă asupra maghiarilor noștri; ai dreptate, dar nu-i osândi mult. Ei sunt crescuți grecește sau franțuzește, prin urmare nu sunt români; afară de aceasta ei închipuesc o castă, o aristocrație; cum șocotești dar acum că acești oameni povățuiri de un egoism atât de înghesuș, pot a se gândi și a lucra pentru un interes național?

Eu și un alt coleg al meu ne-am apucat ca să dăm afară un jurnal politic, industrial, comercial și literar, care să ese pe toată ziua!). Aceasta foaie a început la 1 Ianuarie și urmează regulat. Ca să dam o întindere mai mare acestui jurnal, noi am scris de atunci la Viena cerând voe și șlobozenie la acel guvern să fie primit și în provinciile austriace sub **tarifa** celorlalte gazete. De vom îi norocii ca să dobândim cea ce cerem, atunci curaj numai; biruința este a trei particulari și triumful al tuturor Românilor. Mă tem însă mult că nu o să isbutim nimic; ori-cum, noi am cercat, ne-am făcut datoria; și când ceilalți toți nu făceau nimic, noi avem mulțumire că am mișcat treaba. Atât pentru comunicația stabilită.

Mă bucur că foaia literară a căzut sub mână

1) Acest pasaj a fost folosit de Baritiu în articolul „Taromânească” din *Gazeta de Transilvania* dela 23 Aprilie 1838 pagina 27.

2) Romania era ziar cotidian. Il edita F. Valhaum, librarul Curții. A apărut la 1 Decembrie și a dispărut la 30 Decembrie. Dintre scriitorii lui a scris la Romania numai Fl. Aron și Gr. Alexandrescu.

D-Tale și nădăjduesc să vedem lucruri care o să-ți facă cinstă înaintea a toată românia; imi pare rău însă că mie nu-mi vine, după-cum eram prenumărat la „Foaia Duminecii”. Ai bunătatea domnule și șocotește-mă între prenumărații, trimițându-mi tot deodată și foaia politică nemțescă. Acea foale literară cu nu tin să o complimentez altfel decât să o publiciez prin organul României. Cât pentru jurnalele ce zic că ți-ar face trebuință, adică *Curierul de amle sexele și Muzeul național*?) îți fac cunoscut că cel dintâiu umblă cam șchiopătând eșind abia când și când. Muzeu național a degenerat cu totul el mai nu este alt-ceva decât ceea-ce era Foaia Duminecii a D-Voastre. Alte jurnale literare n'avem. Dacă poțtești eu pot să strâng **numerile** ce au eșit atât din *Curierul de ambe sexele*, cât și din *Muzeu* și să ți-le trimet; dar sunt puține și puțin folos poți să tragi, căci, după cum zic, unul abia iasă, altul a degenerat. Societatea noastră literară abia își ține numele; toată literatura noastră stă în niște traduceri care ved lumina când și când. Vezi dar că nu-i așa după cum s'aude. De-mi vei da voie voi descri în toată sinceritatea, mai pe larg toate aceste pe care aici abia le ating.

Imi pare dar rău că nu pot să ți slujesc acum cu nimic; mă bucur numai că am dobândit prilejul de a întinde cu Dumniata o **correspondență**, care mă va folosi mult.

(Va urma).

3) „Muzeul național”, redactat de Aron a apărut la 5 Februarie 1836 și a ținut până în Ianuarie 1837. El eșia odată pe săptămână și se împărția de-odată cu ziarul *Imi Eliade*: „Curier rumanesc”, fără ca aceasta să fi fost abonamentul. „Muzeu” este un bun lăvor pentru istoria culturală a anului 1836.

„SENTINELA“, institut de economii și credit ca societate pe acții.

Activa.

Contul Bilanțului pr. 31 Decembrie 1902.

Passiva.

	Cor.	fl.		Cor.	fl.
Cassa în numerariu	7.631	45	Capital de acții 800 buc.	100.—	80.000
Bon la Banca austr.-ung.	860	19	Fond de rezervă		31.000
La cassa de păstrare postală r. u.	216	49	Fond de rezervă disp. p. a. perd.		6.660
Cambii escomptate	467.810	22	Fond de pensii		3.400
Imprumuturi ipotecare	54.263	—	Fond cult. filantropic		673
Lombard	2.410	—	Depuneri spre fructificare		277.045
Avansuri pe marfă	51.040	—	Reescompt		159.859
Cont-Curent	584	55	Interese transit. anticip.		8.634
Efecte proprii	3.980	74	Depozite de casă		2.831
Casa proprie Nr. 814	4.800	—	Dividendă neridicată		64
Mobilieriu			Creditori		237
10% desertero	131.—	1.177	Profit transpus din 1901	Cor. 623.27	
Interese restante	1.006	25	Profit net în 1902	25.407.53	26.080
Debitori	857	01			
	596.437	30			596.437
					30

Satul-nou, 31 Decembrie 1902.

898 1-1

Pentru direcțiune: M. Stoica m. p., director executiv.

Pentru contabilitate: T. I. Marcu, contabil.

Radu Ursu

recomandă publicului român din loc și provincie atelierul de 697 16-

tuns, ras și fresat

și ori-ce alte servicii sanitare permise de lege aparținătoare la acest ram de industrie. Îndeosebi recomandă onoratei preoții cunoștințele sale speciale întru dresura riușală a părului, mustețelor și a bărbii se află în strada Deák-Ferencz (Hotel „Vass“) serviciu prompt cu comoditate și gust. Afară de aceasta recomandă magazinul său de pudră, săpun și diferite soiuri de parfumerii.

Pachetarea în provincă gratuit!

Cornel Tămășdan,

prăvălie de coloniale, de delicatose și de ape minerale. Arad, Iozeffóherczeg-ut nrul 12.

Își recomandă prăvălia bogat asortată, unde să capătă din primul izvor articoli de coloniale și delicatose, tee și rumul cel mai fin din străinătate, tot felul de ape minerale, vinuri din țară și din străinătate, șampane franceze și ungurești, cognacuri, toate cu prețurile cele mai moderate.

Asigurând P. T. public despre un serviciu prompt și ieftin sunt

cu deplin respect

Cornel Tămășdan.

La plățile în bani gata se dau favoruri de 2 procente.

Serviciu prompt și grabnic.

— Mai ieftin ca ori-unde. —

Din privilegiul sezonului de iarnă și primăvară am onoare a recomanda onor. public marele și bogatul meu

deposit de

haine bărbătești și de copii,

ce se vând cu cele mai moderate prețuri, precum și cele fine costume de modă și de salon pentru bărbați și copii, pardesiuri și îmbrăcăminte de dormit, paltoane de ploaie, bunzi de iarnă, precum și bunzi de oraș și havelocuri.

Recomand depositul meu de haine de iarnă și primăvară, mai ales onoraților domni preoți, cărora le vând cu cele mai ieftine prețuri.

Cu stimă

885 3-6

Isidor Moskovitz,

Calea Andrassy 8 (In față cu biserica minoriților.)

— Mai ieftin ca ori-unde. —

Cel mai plăcut și cel mai bun preparat pentru văpsirea părului este

MELANOGENE

de culoare neagră și brunetă. — În timp de câteva minute prin acest excelent și nesticăcios preparat se pot văpsi în culoare neagră sau brunetă: părul, barba și mustața. — Această culoare e permanentă și nu se poate deosebi de culoarea naturală; nu se murdărește și nu se poate spăla nici cu săpun nici cu apă caldă. E nesticăcios și întrebuițarea e foarte simplă. Prețul preparatului e: 2 cor. 80 fleri. Preparatul, care

face părul blond,

ori-cărui păr, în câte-va minute, îi dă atât de plăcuta culoare blondaurie, în culoarea inului, cenușie sau de ori-ce culoare dorită, fără-ca să atace părul. — Prețul: o sticlută 1 cor., o sticlă mare 2 coroane.

Poftiți a fi cu atențiune la marca de patentă!

TEA HAJDU

este un preparat probat în nenumărate cazuri pentru boale de pept și plămâni. Se poate folosi cu cel mai bun succes în contra tusei, durerii de gât, răgușelii, în contra tusei măgărești, îngrețșării, în contra tuturor boalelor de pept; în contra îmbolnăvirii de gât, laringe, plămâni, în contra respirațiunii grele, a boalei de pept și a astmei etc. Prețul: 50 fleri. 698 - 65

SPIRT CONTRA REUMEI

(spirtul „Mankóse“) se vinde în preț de 1 coroană.

S'a dovedit ca un preparat excelent în casuri de boale de: reumă, de cangrenă, amortirea muschilor, dureri de nervi, de crucea spinării, de junghiuri, paralizii, amortăală de mușchi și vine, precum și pentru înviorarea pielii etc. La slăbire din pricina bătrâneții, precum și la oboselele turiștilor, înainte și după ture mai lungi, ajută mult prin ungerea (frecarea) cu acest preparat (numai în exterior). S'a probat în casuri nenumărate.

Gutori FÖLDES KELEMEN,

Telefon 111.

apotecă și laborator chimic în ARAD.

Telefon 111.

Ioan Cotirlă și fiul

atelier de sculptură, tâmplărie și strugărie. Oravia-română.

Aranjament complet pentru efectuare de iconostase (tâmplice), tronuri, jeturi, strane, chivoturi, răpi și ori-ce alte lucrări de lemnărie în bisericile noastre de rit oriental. Schițare și efectuare de planuri după comanda, mobile și tot felul de instrumente de școală, bănci, table, catedre, mașini de socotit etc.

Prețuri moderate. — Garanță deservită. La cerere atestate despre rezultate de până acum. 867 - 7